

सम्भारांस्तोर्थयात्रायां सर्वोपकरणानि च । आनयध्वं दारकायामग्नीन् वै याजकांस्तथा । १८८

सुवर्णं रजतञ्चैव धेनून्वासांसि वाजिनः । कुञ्जरांश्च रथाञ्चैव खरोद्भवानानि च ।

क्षिप्रमानीयतां सर्वं तोर्थहेतोः परिच्छदं । इति स्नातः सरस्वत्या गच्छध्वं शीघ्रगामिनः ।

अल्विजश्चानयध्वं वै शतशश्च द्विजर्षभान् । एवं सन्दिश्य तु प्रेक्ष्यान् बलदेवो महाबलः ।

तोर्थयात्रां ययौ राजन् कुरुणां वैशसे तदा । सरस्वतीं प्रतिस्नातः समन्तादभिजग्मिवान् ।

अल्विग्मिश्च मुहूर्द्धिश्च तथाऽन्यैर्द्विजसत्तमैः । रथैर्गजैस्तथाऽप्यैश्च प्रेक्ष्यैश्च भरतर्षभ । १८९

गोखरोद्भप्रयुक्तैश्च यानैश्च बज्रभिर्वृतः । आन्तानां क्लान्तवपुषां शिशूनां विपुलायुषा ।

देशे देशे तु देयानि दानानि विविधानि च । अर्चायै चार्थिनां राजन् कृप्तानि बज्रशस्तया ।

यो यो यत्र द्विजो भोज्यं भोक्तुं कामयते तदा । तस्य तस्य तु तत्रैवमुपजहुस्तदा नृप ।

तत्र तत्र स्थिता राजन् रौहिणेयस्य शासनात् । भक्ष्यपेयस्य कुर्वन्ति राशींस्तत्र समन्ततः ।

वासांसि च महार्हाणि पर्यङ्कास्तरणानि च । पूजार्थं तत्र कृप्तानि त्रिप्राणां सुखमिच्छतां । १९०

यत्र यः स्वदत्ते विप्रः क्षत्रियो वाऽपि भारत । तत्र तत्र तु तस्यैव सर्वं कृप्तमदृश्यत ।

यथासुखं जनः सर्वो याति तिष्ठति वै तदा । यातुकामस्य यानानि पेयानि दधितस्य च ।

बुभुक्षितस्य चान्नानि स्वादूनि भरतर्षभ । उपाजहुर्नरास्तत्र वस्त्राण्याभरणानि च ।

स पन्थाः प्रबभौ राजन् सर्वस्यैव सुखावहः । स्वर्गोपमस्तदा वीर नराणां तत्र गच्छतां ।

नित्यप्रमुदितोपेतः स्वादुभक्ष्यः शुभान्वितः । विपण्यापणपण्यानां नानाजनशतैर्वृतः । १९००

नानाद्रुमलतोपेतो नानारत्नविभूषितः ।

ततो महात्मा नियमे स्थितात्मा पुण्येषु तीर्थेषु वसूनि राजन् । ददौ द्विजेभ्यः क्रतुदक्षिणांश्च यदुप्रवीरो हस्तभृत् प्रतीतः ।

दोग्धीश्च धेनूश्च सहस्रशो वै सुवाससः काञ्चनबद्धशृङ्गाः । हयान्श्च नानाविधदेशजातान् यानानि दासांश्च शुभान् द्विजेभ्यः ।

रत्नानि मुक्तामणिविद्रुमश्चाप्यग्रे सुवर्णं रजतं सुशुद्धं । अयस्त्रयं ताम्रमयञ्च भाण्डं ददौ द्विजातिप्रवरेषु रामः ।

एवं स वित्तं प्रददौ महात्मा सरस्वतीतीर्थवरेषु भूरि । ययौ क्रमेणाप्रतिमप्रभावस्ततः कुरुक्षेत्रमुदारवृत्तिः । १९०५

॥ जनमेजय उवाच ॥ सारस्वतानां तीर्थानां गुणोत्पत्तिं वदस्व मे । फलञ्च द्विपदां श्रेष्ठ कर्मनिर्वृत्तिमेव च ।

यथाक्रमेण भगवंस्तीर्थानामनुपूर्वशः । ब्रह्मन् ब्रह्मविदां श्रेष्ठ परं कौतूहलं हि मे ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तीर्थानां विस्तरं राजन् गुणोत्पत्तिञ्च सर्वशः । मयोच्यमानं वै पुण्यं शृणु राजेन्द्र कृत्स्नशः ।

पूर्वं महाराज यदुप्रवीर अल्विक्स्वहृदिप्रगणैश्च सार्द्धं । पुण्यं प्रभासं समुपाजगाम यत्रोदुराट् यक्षणां क्षिप्तमानः ।

विमुक्तशपः पुनराप्य तेजः सर्वं जगद्भासयते नरेन्द्र । एवन्तु तीर्थप्रवरं प्रयिव्यां प्रभासनात्तस्य ततः प्रभासः । १९१०

॥ जनमेजय उवाच ॥ कथञ्च भगवान् सोमो यक्षणां समग्रदहत् । कथञ्च तीर्थप्रवरे तस्मिंश्चन्द्रे न्यमञ्जत ।

कथमाप्नुत्य तस्मिंस्तु पुनराप्यायितः शशी । एतन्मे सर्वमाचक्ष्व विस्तरेण महामुने ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ दक्षस्य तनया यास्ताः प्रादुरासन् विशाम्यते । स सप्तविंशतिं कन्या दत्तः सोमाय वै ददौ ।

नक्षत्रयोगनिरताः संख्यानार्थञ्च ताऽभवन् । पत्न्या वै तस्य राजेन्द्र सोमस्य शुभकर्मणः ।